

Το φύλο στην εκπαίδευση

Μια περιήγηση στα σημαντικά ζητήματα
έρευνας, εφαρμογής και εκπαιδευτικών
πρακτικών

Τα θέματα-άξονες της σχέσης φύλο και εκπαίδευση

- Η πρόσβαση και η συμμετοχή των δύο φύλων στην εκπαίδευση και το εκπαιδευτικό σύστημα
- Το φύλο στα σχολικά εγχειρίδια και το εκπαιδευτικό υλικό
- Εκπαιδευτικοί και φύλο
- Ειδικά θέματα: Σχολικός χώρος, νέες τεχνολογίες και φύλο στην εκπαίδευση

Τα δύο φύλα στην εκπαίδευση (1/3)

- Η ισότητα ευκαιριών (κοινωνικές, πολιτισμικές, οικονομικές συνέπειες)
  - Αποκλεισμός των γυναικών
  - Αναλφαβητισμός
- Η συνεχής τάση αύξησης της συμμετοχής των γυναικών στο εκπαιδευτικό σύστημα (αντιλήψεις για τα δικαιώματα, υποχρεωτική εκπαίδευση, μαζική πρόσβαση στην τριτοβάθμια):
  - Αύξηση των κοριτσιών στη μέση εκπαίδευση
  - Κατάργηση της διάκρισης σχολείων «θηλέων - αρρένων»
  - Ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών

Τα δύο φύλα στην εκπαίδευση (2/3)

- Η συμμετοχή των γυναικών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και στα επιστημονικά επαγγέλματα
  - Οι επιλογές των σπουδών: συνδυασμός αναπαραστάσεων για τους επιστημονικούς κλάδους και τα επαγγέλματα
  - Η παρουσία και η τοποθέτηση των γυναικών στον ακαδημαϊκό χώρο – περίπου 30% συνολικά και 10% στις ανώτερες βαθμίδες στην Ευρώπη και την Ελλάδα
  - Αντίστοιχη κατάσταση και στις θέσεις εργασίας που αντιστοιχούν στα επιστημονικά επαγγέλματα αλλά και στη συνδικαλιστική εκπροσώπηση
- Δύο είδη εμπόδιων για την υποειπροσώπηση των γυναικών
  - Ατομικά εμπόδια (οικογένειες, ανεπάρκεια υποστηρικτικών θεσμών, ψυχολογικοί φραγμοί)
  - Θεσμικά εμπόδια (καταμερισμός και φορτία της εργασίας, νομικό πλαίσιο)

Τα δύο φύλα στην εκπαίδευση (3/3)

- Πολιτικές για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων ως προς το φύλο
  - Επιχορηγήσεις για αντισταθμιστική υπέρ των γυναικών μεταχείριση (χρηματοδότηση θέσεων για γυναίκες στα πανεπιστήμια και στα ερευνητικά κέντρα)
  - Υποτροφίες για γυναίκες
  - Χρηματοδότηση συστηματικών ερευνών για συνεχή αποτύπωση των καταστάσεων και των μεταβολών τους
  - Προβλέψεις αναγόμενες στο θεσμικό και νομικό πλαίσιο (ποσόστωση γυναικών, προνοιακά μέτρα κλπ)

Φύλο και εκπαιδευτικό υλικό

- Τα σχολικά εγχειρίδια σημαντική πηγή διαμόρφωσης στερεοτύπων στα παιδιά, τους γονείς, τους/τις εκπαιδευτικούς
- Διαπίστωση στερεοτυπικών προσεγγίσεων ως προς το φύλο στα σχολικά εγχειρίδια
  - Στις ΗΠΑ το 1972 : “Guidelines for improving the image of women in textbooks”
  - Διακρίσεις στη γλώσσα, στις επιλογές ειδικών περιεχομένων όπως οι χαρακτήρες και οι συμπεριφορές των πρωταγωνιστών στα παραδείγματα, στην εικονογράφηση
- Ειδικές έρευνες για το Νηπιαγωγείο και την προσχολική ηλικία (σχολικά και περιφερειακά αναγνώσματα)
  - Ταύτιση των παιδιών με τους ρόλους
  - Υιοθέτηση προτύπων
  - Επίδραση ή όχι των στερεοτύπων σε αντιστοιχία με το χρησιμοποιούμενο εκπαιδευτικό υλικό

Φύλο και εκπαιδευτικός

- Οι γενικές πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών για το φύλο επηρεάζουν
  - Σχολικές επιδόσεις
  - Αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση
  - Επιβραβεύσεις και επιπλήξεις
  - Αναπαραστάσεις των παιδιών ως προς το φύλο
- Στο Νηπιαγωγείο στη χώρα μας οι στερεοτυπικές αντιλήψεις των νηπιαγωγών οδηγούν τα αγόρια σε πιο τυπική-στερεότυπη συμπεριφορά ως προς το φύλο κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού
- Οι άνδρες νηπιαγωγοί επιδρούν θετικά
  - στην αυτοαντίληψη,
  - στην αντιμετώπιση των άλλων παιδιών, του εκπαιδευτικού και του σχολείου,
  - στην αντίληψη του χώρου,
  - στην ανάπτυξη προ-μαθηματικών και προ-αναγνωστικών δεξιοτήτων.

Φύλο και προσέγγιση της γνώσης

- Φύλο και μάθηση: μια υπόθεση διδακτικού συμβολαίου;
  - Η μάθηση πριν την ένταξη στο τυπικό σχολικό περιβάλλον ή στο τυπικό μάθημα
  - Οι σχολικές επιδόσεις
- Διαφορές στην προσέγγιση και επεξεργασία της γνώσης στις Θετικές Επιστήμες
  - Τα αγόρια ανταλλάσσουν ιδέες, συζητούν τις διαφορές,
  - Τα κορίτσια εξερευνούν τις σχέσεις μεταξύ διαφόρων τμημάτων των προβλημάτων, εστιάζουν στα κοινά σημεία, διαμορφώνουν γενικεύσεις
  - Επίδραση ή όχι των στερεοτύπων σε αντιστοιχία με το χρησιμοποιούμενο εκπαιδευτικό υλικό

Ειδικά θέματα: Φύλο και σχολικός χώρος

- Ο σχολικός χώρος στο Νηπιαγωγείο
  - Η προσέγγιση του σχολικού χώρου χωρίς αναφορά στο φύλο μάθημα
  - Οργάνωση του χώρου με βάση στερεότυπα: η γωνιά με τις κούκλες, η γωνιά του μαστορά ή των κατασκευών
  - Η κίνηση και η δραστηριότητα στο χώρο: παιχνίδια για αγόρια και για κορίτσια

Ειδικά θέματα: Φύλο και Νέες Τεχνολογίες

- Ένα νέο πλαίσιο για την αναπαραγωγή των ανισοτήτων
  - Αυξημένη χρήση από τα αγόρια εκτός σχολείου
  - Εμπλοκή με παιχνίδια βίας που απωθούν τα κορίτσια
  - Συχνότερη εγγραφή σε επιλεγόμενα μαθήματα
  - Εκπαιδευτικά λογισμικά με ανάδυση στερεοτύπων
  - Το σύνδρομο «μπορούμε – δεν μπορώ»